

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAVOIY DAVLAT UNIVERSITETI

**"MAKTABGACHA TA'LIMNING KELAJAK
MODELI: TADQIQOTLAR,
LOYIHALAR VA AMALIY ISHLAR"**

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA
MATERIALLARI TO'PLAMI
2025-YIL 2-MAY, NAVOIY

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ КОНФЕРЕНЦИИ
МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

**"МОДЕЛЬ БУДУЩЕГО ДОШКОЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ: ИССЛЕДОВАНИЯ,
ПРОЕКТЫ И ПРАКТИЧЕСКИЕ РАБОТЫ"**

2 МАЯ 2025 ГОДА НАВОИ

COLLECTION OF MATERIALS OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE ON THE TOPIC
**"THE FUTURE MODEL OF PRESCHOOL
EDUCATION: RESEARCH, PROJECTS
AND PRACTICAL WORKS"**

MAY 2, 2025 NAVOI

O‘ZBEKISTON RESPUBUKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRUGI
NAVOIY DAVLAT UNIVERSITETI

**“MAKTABGACHA TA’LIMNING KELAJAK MODELI:
TADQIQOTLAR, LOYIHALAR VA AMALIY ISHLAR”**

**MAVZUSIDAGI ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA
MATERIALLARI**

**“THE FUTURE MODEL OF PRESCHOOL EDUCATION:
RESEARCH, PROJECTS, AND PRACTICAL WORKS»**

**MATERIALS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE**

**“МОДЕЛЬ БУДУЩЕГО ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ:
ИССЛЕДОВАНИЯ, ПРОЕКТЫ И ПРАКТИЧЕСКИЕ РАБОТЫ”**

**МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ**

I

Navoiy shahri
02. 05. 2025

“Maktabgacha ta’limning kelajak modeli: tadqiqotlar, loyihalar va amaliy ishlar” mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari. 1-qism – Navoiy, 2025. – 444 b.

Ushbu to‘plam O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 27 – dekabrda “2025-yilda o‘tkazilishi rejalashtirilgan xalqaro va respublika miqyosidagi ilmiy va ilmiy-texnik tadbirlar ro‘yxatini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 490 – sonli buyrug‘iga asosan Navoiy davlat universiteti Maktabgacha va boshlang‘ich ta’lim fakulteti Maktabgacha ta’lim kafedrasidan 2025-yil 2-may kuni o‘tkazilgan **“Maktabgacha ta’limning kelajak modeli: tadqiqotlar, loyihalar va amaliy ishlar”** mavzuidagi Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallaridan tashkil topgan.

To‘plam materiallaridan mutaxassislar, olimlar, pedagoglar, professor-o‘qituvchilar, doktorantlar, mustaqil izlanuvchilar, magistrantlar va talabalar foydalanishlari mumkin.

Mas’ul muharrirlar:	
M.Kalonov – R.Davlatova –	iqtisodiyot fanlari doktori, professor. filologiya fanlari doktori, v.b.professor.
Taqrizchilar:	
D.Lutfullayeva – S.Sayitov –	O‘zbekiston Fanlar akademiyasi professori, filologiya fanlari doktori.Navoiy davlat universiteti Maktabgacha ta’lim kafedrasida dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi

Maqolalarni to‘plovchi va nashrga tayyorlovchilar:	
G.P.Ermatova –	Navoiy davlat universiteti Maktabgacha ta’lim kafedrasida v.b.dotsenti, psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
N.K.Musayeva –	Navoiy davlat universiteti Maktabgacha ta’lim kafedrasida katta o‘qituvchisi, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
N.G‘.Meliyeva	Navoiy davlat universiteti Maktabgacha ta’lim kafedrasida o‘qituvchisi.

Texnik muharrir:	
S.S.Otamurodova	Navoiy davlat universiteti Maktabgacha ta’lim kafedrasida o‘qituvchisi.

Navoiy davlat universiteti Maktabgacha va boshlang‘ich ta’lim fakulteti Kengashining 2025-yil 22-apreldagi 9-sonli qaroriga asosan nashrga tavsiya etildi. Ma’ruzalarda foydalanilgan misol, ko‘chirma va ma’lumotlar aniqligi uchun mualliflar ma’suldirlar.

овладении программы, в следствие чего дети быстро теряют интерес. Большая часть педагогов проводят в рамках образовательного процесса только календарные праздники, поэтому выявлено, что событийные мероприятия по интересам детей как вид образовательного события не проводится.

Таким образом, необходимо изменить подход к организации обучения с учетом детских интересов и возможностей, а также внедрить «образовательное событие» в образовательный процесс по английскому языку в ДОО.

Библиографический список

1. Бичева И.Б., Казначеева С.Н., Данилова Е.Г. [и др.]. Образовательное событие как современная технология образовательной деятельности с детьми дошкольного возраста // Современные проблемы науки и образования. 2021. №5. URL: <https://e.lanbook.com/book/438134> (дата обращения: 26.11.2024).
2. Государственная учебная программа для дошкольных образовательных учреждений «Илк кадам», издание второе: (Протокол № 1 от 4 февраля 2022 года). – Ташкент, 2022.
3. Логинова, Л. Л. Образовательное событие как инновационная технология работы с детьми 3-7 лет : Методическое пособие / Под ред. О. Я. Шиян – М. :МОЗАИКА-СИНТЕЗ, 2021.
4. Ничипоренко Л.К. Педагогическое сопровождение обучения старших дошкольников английскому языку в дошкольном образовательном учреждении: диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук: специальность:13.00.07 – теория и методика дошкольного образования (по педагогическим дисциплинам): защищена 19.12.2008 /Ничипоренко Л.К.; ФГБОУ ВО РГПУ им. А.И. Герцена; научный руководитель Гогоберидзе А.Г. —Санкт-Петербург, 2008.
5. От рождения до школы. Инновационная программа дошкольного образования. / Веракса Н.Е., Комарова Т.С., Дорофеева Э.М. и другие Под редакцией Вераксы Н.Е, Комаровой Т.С., Дорофеевой Э.М. — Издание пятое (инновационное), исправленное и дополненное — Москва: Издательство Мозаика-Синтез, 2019. — 336 с.

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR NUTQINI TASVIRIY FAOLIYAT ORQALI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI

Ulug'berdiyeva Dilbar Qarshibekovna

Navoiy davlat universiteti

Maktabgacha ta'lim kafedrasi katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda tasviriy faoliyatning o'rni va ahamiyati yoritilgan. Tasviriy san'at turlari orqali bolalarning og'zaki nutq faoliyatini faollashtirish, so'z boyligini kengaytirish, fikrlash qobiliyatini rivojlantirish mexanizmlari haqida fikr yuritilgan. Shuningdek, maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interaktiv metodlar va ijodiy yondashuvlar orqali ta'lim jarayonini takomillashtirishga doir amaliy tavsiyalar keltirilgan.

Kirish: Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida bolalarning og'zaki nutqini rivojlantirish muhim pedagogik vazifa bo'lib, bu yo'nalishda innovatsion yondashuvlar talab etiladi. Bolalar bilan muloqot qilish, ularning o'z fikrini ifoda eta olishi, tushunilgan voqeani so'zlab bera olishi nutqiy rivojlanishning asosiy ko'rsatkichlaridandir. Tasviriy faoliyat esa bu jarayonda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Rasm chizish, bo'yash, shakl yasash jarayonida bolalar nafaqat estetik didni shakllantiradi, balki o'zlarining his-tuyg'ularini so'z orqali ifoda etishga harakat qiladilar. Ushbu maqolada aynan shu jihatlar asosida bolalar nutqini rivojlantirish mexanizmlari ko'rib chiqiladi.

Asosiy qism: Tasviriy faoliyat va nutqiy rivojlanish. Tasviriy faoliyat bolaning ichki dunyosini ochishga, uning tasavvurini boyitishga xizmat qiladi. Bolalar chizgan rasmlar, yasagan shakllari orqali voqealarni tushunish va ularni hikoya qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Masalan, bola daraxt yoki hayvon rasm chizganidan so'ng, bu rasm haqida savollar berish orqali u nutqiy faollikka jalb etiladi. Bu esa grammatik nutq strukturasi, to'g'ri talaffuz, bog'lovchi so'zlardan foydalanish kabi elementlarning shakllanishiga yordam beradi.

Shuningdek, bolalar orasida rasm bo'yicha muloqot tashkil etish orqali ularda eshitish, anglash, javob qaytarish, muloqotga kirishish, o'z fikrini ochiq ifodalash kabi muhim ijtimoiy-kommunikativ ko'nikmalar shakllanadi.

Zamonaviy yondashuvlar: Bugungi kunda maktabgacha ta'lim muassasalarida tasviriy faoliyat orqali bolalar nutqini rivojlantirishda quyidagi zamonaviy metod va texnologiyalar keng qo'llanilmoqda:

- Interaktiv multimedia vositalar (masalan, planshetlar, interaktiv doskalar) orqali rasm chizish ilovalari;

- Hikoya asosida rasm chizish (bolaga kichik voqea aytiladi va u shu asosida rasm chizadi);
- Vizual stimullar asosida so'z boyligini oshirish (obrazlar, piktogrammalar bilan ishlash);
- Raqamli hikoya yaratish: bolalar rasm chizadi va unga og'zaki izoh berib, kichik hikoya tuzadi;
- Ko'rgazmali vositalar yordamida hikoyalar tuzish – ya'ni oldindan chizilgan rasm bo'yicha bolalar guruh bo'lib hikoya yaratadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini tasviriy faoliyat orqali rivojlantirish - bu bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish bilan birga, ularning nutq boyligini oshirish, fikrlarini aniq va ravshan ifoda eta olish ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan zamonaviy pedagogik yondashuvdir.

Zamonaviy mexanizmlar:

1. Integratsiyalashgan mashg'ulotlar:

- Mohiyati: Tasviriy faoliyat (rasm chizish, loyihalashtirish, аппликация va hokazo) nutq rivojlanishi bilan integratsiyalashgan holda olib boriladi.

- Amaliyot: Masalan, "Men qishni qanday tasavvur qilaman?" mavzusida rasm chizish mashg'ulotida bolalar avval qish haqida suhbatlashadilar, so'ngra o'z tasavvurlarini rasmlarda ifoda etadilar va nihoyat, chizgan rasmlari haqida hikoya qiladilar.

2. Loyihaviy faoliyat:

- Mohiyati: Bolalar ma'lum bir mavzu bo'yicha loyihalar ustida ishlaydilar, bu ularning nutqini rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

- Amaliyot: Misol uchun, "Bizning sevimli ertaklarimiz" loyihasida bolalar avval ertaklarni o'qiydilar, so'ngra o'zlari yoqtirgan qahramonlarning rasmlarini chizadilar, ulardan teatr tomoshalari uchun qo'g'irchoqlar yasaydilar va nihoyat, shu ertak asosida sahna ko'rinishi namoyish etadilar.

3. Hikoya tuzish texnologiyalari:

- Mohiyati: Tasviriy faoliyat bolalarni hikoya tuzishga undaydi.
- Amaliyot: Bolalarga oldindan tayyorlangan rasmlar, o'yinchoqlar yoki boshqa narsalar ko'rsatiladi va ulardan shu narsalar asosida hikoya tuzish so'raladi. Yoki bolalar avval o'zlari rasm chizadilar, so'ngra shu rasm asosida hikoya tuzadilar.

4. Dialogik o'qitish:

- Mohiyati: Mashg'ulotlar davomida o'qituvchi bolalar bilan doimiy muloqotda bo'ladi, ularga savollar beradi, fikrlarini tinglaydi va ularni o'z fikrlarini ifoda etishga undaydi.

- Amaliyot: O'qituvchi bolalardan "Nima uchun bu rangni tanladingiz?", "Bu rasmdan nimani anglash mumkin?", "Agar siz bu qahramon o'rnida bo'lganingizda nima qilgan bo'ladingiz?" kabi savollar berib, ularni fikrlashga va o'z fikrlarini ifoda etishga undaydi.

5. Multimedia vositalaridan foydalanish:

- Mohiyati: Ta'lim jarayonida kompyuterlar, proyektorlar, интерактив doskalar va boshqa multimedia vositalaridan foydalanish.

- Amaliyot: Bolalarga mashg'ulot mavzusiga mos rasmlar, videolar yoki animatsiyalar ko'rsatiladi, so'ngra ular ko'rgan narsalari haqida gapirib beradilar.

6. O'yin texnologiyalari:

- Mohiyati: Ta'lim jarayonida o'yinlardan foydalanish.
- Amaliyot: Masalan, "Kim nimani chizdi?" o'yinida bolalar navbat bilan rasm chizadilar va boshqa bolalar bu rasmda nima tasvirlanganini topishga harakat qiladilar.

7. Individuallashtirilgan yondashuv:

- Mohiyati: Har bir bolaning individual xususiyatlarini hisobga olish.
- Amaliyot: O'qituvchi har bir bolaning qiziqishlari, qobiliyatlari va rivojlanish darajasiga mos topshiriqlar beradi.

8. Rag'batlantirish va baholash:

- **Mohiyati:** Bolalarning har qanday muvaffaqiyatini rag'batlantirish va ularning ishlarini to'g'ri baholash.

- **Amaliyot:** O'qituvchi bolalarning ishlarini maqtab, ularga o'ziga ishonch hissini uyg'otadi va ularni yanada yaxshiroq ishlashga undaydi.

Ushbu texnologiyalarning afzalliklari:

- Bolalarning nutq boyligini oshiradi.
- Ularning fikrlarini aniq va ravshan ifoda eta olish ko'nikmalarini rivojlantiradi.
- Ijodiy qobiliyatlarini rag'batlantiradi.
- O'ziga ishonch hissini uyg'otadi.
- Ta'lim jarayonini qiziqarli va samarali qiladi.

Amaliy tavsiyalar: Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqini rivojlantirishda tasviriy faoliyatni quyidagicha tashkil etish maqsadga muvofiq:

1. Har bir mashg'ulotda bolalarga erkin rasm chizishga sharoit yaratish va ularni rasm haqida so'zlab berishga undash.

2. Rasm chizishdan oldin bolalarga kichik hikoya o'qib berish va u asosida tasviriy ishlashni taklif qilish

3. Guruhli ishlarda har bir bola o'z rasmiga izoh berish imkoniga ega bo'lishi kerak.

4. Bolalarning ishlarini ko'rgazma tarzida tashkil etish, bu orqali ularni o'z ishini himoya qilishga rag'batlantirish.

5. Ota-onalar bilan hamkorlikda rasm chizish kechalari o'tkazish, bu orqali bolalarning nutqiy faoliyatini oilaviy muhitda ham qo'llab-quvvatlash.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini tasviriy faoliyat orqali rivojlantirish zamonaviy pedagogik amaliyotning muhim yo'nalishlaridan biridir. Rasm, rang, shakl orqali fikr bildirish, uni izohlash, boshqa bolalar bilan fikr almashish jarayoni bolalar nutqini faollashtiradi, shaxsiy ifoda erkinligini kengaytiradi. Bu orqali bolaning og'zaki nutqi, eshitish madaniyati, ijtimoiy muloqotga tayyorligi ortadi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida bu jarayonni yanada boyitish va o'quv-tarbiyaviy samaradorligini oshirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. G'ulomov S. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: O'zbekiston nashriyoti, 2020.
2. Karimova Z. Bolalar nutqini rivojlantirish metodikasi. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2021.
3. Xalq ta'limi vazirligi normativ hujjatlari va metodik tavsiyalari
4. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
5. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligining dasturlari va konseptual hujjatlari.

TA'LIMDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING O'RNI

Achilova Mavluda Sa'dullayevna

CHDPU "Maktabgacha ta'lim metodikasi" kafedrasi dotsenti p.f.f.d(PhD)

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy axborot –komunikatsiya texnologiyalarning ta'lim tizimidagi ahamiyati, ularning o'quv zarayonini optimallashtirish, oquvchilarning faolligini oshirish va o'qitish sifatini yaxshilashdagi roli tahlil qilinadi. Shu bilan birga, interaktiv vositalar, onlayn platformalar va raqamli resurslarning samaradorligi yoritiladi.

Kalit so'zlar: ta'lim, texnologiya, raqamli vositalar, innovatsiya, o'quv zarayoni, interaktivlik.

Аннотация: В статье анализируется значение современных информационно-коммуникационных технологий в системе образования, их роль в оптимизации процесса обучения, повышении вовлеченности студентов и повышении качества преподавания. При этом будет подчеркнута эффективность интерактивных инструментов, онлайн-платформ и цифровых ресурсов.

Ключевые слова: образование, технологии, цифровые инструменты, инновации, процесс обучения, интерактивность.

Bugungi kunda ta'lim sohasining rivojlanishida zamonaviy axborot –komunikatsiya texnologiyalarining (AKT) tutgan o'rni beqiyosdir. Internet, kompyuterlar, multimediya vositalari, onlayn platformalar va sun'iy intellekt texnologiyalari orqali ta'lim jarayonlari yanada

<i>N.N.Xidirova</i> Maktabgacha yoshdagi bolalarda sogʻlom turmush tarzini shakllantirish.....	289
<i>М.Ф.Шамиева, З.М.Халитова</i> Интеллектуальный капитал детей как основа развития.....	291
<i>M.B. Kubayeva, D.Q.Shodiyeva</i> Oʻyin - maktabgacha yoshdagi bolalarning irivojlanishida muhim omil sifatida.....	293
<i>Sh.Shavkatova, S.Saidova</i> Harnessing stickers in efl classrooms: motivation, equity, and best practices in preschool education.....	296
<i>H.B.Aliqulova</i> Maktabgacha yoshdagi boallarni kreativ fikrlashga oʻrgatish.....	300
<i>Sh.N.Xaydarova, R.Q. Turdiyeva</i> Maktabgacha taʼlim tashkilotlarida pedagogik-kouching faoliyatini tashkil etish.....	302
<i>L.K.Narimbayeva, S.R.Nurumbetova</i> Bolalar intellektual kapitalining rivojlanishiga taʼsir qiluvchi omillar.....	304
<i>D.N.Djurayeva</i> Bolalarni jamoaviy mehnatga oʻrgatish orqali hamkorlik koʻnikmalarini shakllantirish.....	306
<i>A.A. Usmonov, M.Maxanova N.Nizomiddinova</i> Bolalarni kelajak kasblariga yoʻnaltirish — davr talabi.....	309
<i>I.F. Aliyeva</i> Maktabgacha yosh davrida psixik rivojlanish xususiyati.....	311
<i>Oʻ.M.Xolmirzayeva.</i> Ilm-fan va tabiat markazida taʼlimiy faoliyatni tashkil etish usullari.....	313
<i>S.S.Otamurodova, S.Boltayeva, S.Hamidova</i> Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalarga taʼlim-tarbiya berishning amaliy-metodik ishlari.....	315
<i>N.D.Nabiyeva, Z.A.Aktamova, O.H.Hamroyeva</i> Maktabgacha yoshdagi bolalarda baho munosabatini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	320
<i>Г.Г.Исманова</i> Таксономия блума как технология развития когнитивных компетенций в дошкольном образовании	323
<i>Д.И.Хамроева</i> Экология и права ребенка - глобальная тема во всём мире.....	326
<i>G.T.Shariyeva</i> Maktabgacha tayyorlov guruhi bolalarining ijodiy qobiliyatini rivojlantirish metodikasi.....	328
<i>L.A.Ilesova</i> Maktabgacha taʼlim tashkilotlarida oʻquv-tarbiyaviy faoliyatni integratsiyalash metodikasini takomillashtirish.....	333
<i>N.H.Aminova</i> Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalarga taʼlim –tarbiya berishning amaliy metodik ishlari.....	336
<i>Z.B.Tuychiyeva</i> Bolalar intellektual salohiyatini oshirishda oʻyin texnologiyalarining ahamiyati.....	338
<i>M.Sh.Abdusalomova</i> Oʻquvchilarning bilish faolligini oshirishda kognitiv yuklama nazariyasining ahamiyati.....	339
<i>F.Z.Shamsuddinova</i> Sanʼat markazida bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari.....	342
<i>Н.Х.Меликулова, М.Ш. Облокулова</i> Практическое применение метода монтессори в дошкольном образовании.....	345
<i>N.N.Abduraxmonova</i> Abdulla avloniy asarlarini maktabgacha taʼlim yoshidagi bolalar tarbiyasidagi ahamiyati	348
<i>N.X.Meliqulova, M. A Keldiyorova</i> Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq oʻstirish malakalarini shakllantirish	351
<i>N.D.Nabiyeva, A.I.Djuraqulova, J.U.Abduraupova D.T.Jumaboyeva</i> Maktabgacha yoshdagi bolalarda baho munosabatini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	353
<i>Н.Ш.Омонова, Д.С.Ходжиева</i> Управление эмоциональным состоянием воспитателя.....	355
<i>N.S.Ismoilova</i> Maktabgacha yoshidagi bolalarning intellektual salohiyatini rivojlantirish muammolari.....	357
<i>Л.К.Ничипоренко, А.Р.Мубаракшина</i> Особенности использования образовательного события как способа поддержки интереса в изучении английского языка детей 6-7 лет.....	359
<i>D,Q.Ulugʻberdiyeva</i> Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini tasviriy faoliyat oʻyinlari orqali rivojlantirishning zamonaviy mexanizmlari	361